

Munkásvédelmi és sztrájk-törvényjavaslatot készít elő az országos szakszervezeti kongresszus

A romániai szakszervezetek kongresszusának első napja

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután nyit meg Bukarestben az országos szakszervezeti tanács kongresszusa, amelyen kétszázötven delegátus és több külföldi kiküldött vett részt. A kongresszusra a magyarországi szakszervezeteket Gál Benő képviseli. Mára várják Ratschek csehszlovákiai kiküldött érkezését.

A kongresszus első napja formalitásokkal telt el. A kongresszus elnökeivé Flueraș János, Bartal (Kolozsvár) és Gajdoscht (Csernovitz) választották meg. Jegyzők Mayer József (Timisoara) és Rus Simion (Brasó) lettek.

A kongresszusi formalitások után elsőnek Gál Benő üdvözlötte a nagygyűlést, majd Motocici a romániai szociáldemokratapárt üdvözlését tolmácolta.

Flueraș elnök a következő beszéddel nyitotta meg a kongresszust:

— A romániai munkásmozgalom — mondotta — a legszorosabban összekapcsolódik a magyar munkásmozgalommal és ezért melegen köszöntöm a magyar szakszervezeti tanács jelenlévő képviselőjét. A romániai szakszervezetek taglétszáma, sajnos, a kolozsvári kongresszus óta több mint kétezer taggal csökkent. De a mozgalom szellemi és erkölcsi tekintetben csak erősödött, mert a kommunisták kizárásával és az amszterdami internacionáléhoz való csatlakozással a szakszervezetek kapuit szélesre tártuk. Minden reményünk meg van most arra, hogy a másfélmilliónál több romániai ipari munkásból ne csak negyvenezer legyen megszervezve, mint eddig, hanem jóval több, hogy a reakció elleni küzdelemben sikeresen felvehessük a harcot. Az elszakadt régalmi sok erőt és időt rabolt el tőlünk. Minden támadás és gát ellenére azonban modern alap-

kon halad tovább a szociáldemokrata szervezés. Nem az elai módon, hanem nyugati eszközökkel akarjuk megnevelni a munkáscsapat történelmi hivatásának betöltésére.

A megnyitóbeszédet nagy lelkesedéssel fogadta a kongresszus. Majd határozatot fogadtak el, amelyben tiltakoznak annak a három nadrági bányásznak elítéléséért, akiket legutóbb több évi börtönnel sújtott a bíróság.

Majd Hoffer Géza párttitkár jelentést tett a kongresszusnak arról, hogy a kongresszust üdvözölték: az amszterdami központ, továbbá Ausztria, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Bulgária, Német- és Lengyelország, Litvánia, Svédország, valamint Dánia szocialista pártjai.

A kongresszus feladatául tüzte ki, hogy elkészíti a munkásvédelmi, szakszervezeti és sztrájk-törvényjavaslatokat, amelyeket a kormány elé terjeszt azzal, hogy boicsásák parlamenti tárgyalásra. Tárgyalni fog a kongresszus a munkásbiztosításról szóló törvény revíziójáról, a munkaidőnek az egész országban való egységes rendezéséről, a drágaság elleni harcról és az adómentes létminimum megállapításáról. A napirenden szerepel még az ifjúmunkások szervezésének és nevelésének, valamint a munkásbank kérdései is.

Az általános felszólalások során a legtöbb delegátus különösen Bucina, a vas- és fém-munkások szervezetének titkára, szigorú kritikában részesítették a vezetőséget, amely szerintük nem törődik a munkásság érdekével. A delegátusok között az a vélemény alakult ki, hogy az egységes szakszervezeteivel mindaddig nem lehet felvenni a kontaktust, míg meg nem szűnnek Moszkva felé orientálódni. A kongresszus három napig fog tartani.

Nem kapják vissza kisajátított földjüket a kolozsvári földészek

A kormány nem tud a befejezett tényeken változtatni. Busoicescu földmivelésügyi államtitkár és Fianu vezérfelügyelő nyilatkozatai

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hóstátiak birtokpere, amely ugyazólván tengerikigyóvá nőtt már, a közeljövőben véglegesen lekerül a napirendről. A gazdák a közeljövőben meg fogják tudni, hogy ügyük véglegesen elveszett, birtokaikat többé nem kapják vissza soha. Soha többé, mert a jelenlegi tulajdonosok a kisajátítás révén végleges birtoklásba vették ezeket a helyeket, melyen sem miniszteri ígéret, sem semmi más már nem változtathat.

Mintegy két héttel ezelőtt Bukarestben járt Prie Octavian, a néppárt kolozsvári tagozatának elnöke, felkereste a földmivelésügyi miniszteriumban Garoflid minisztert, akit arra kért, vegye elintézés alá a hóstátiak ügyét, mert eltekintve attól, hogy a különböző miniszteri ígérek és választási megegyezések is dikálják ezt, Kolozsvárnak zöldeggel való ellátása is feltétlenül megkívánja.

Garoflid miniszter, aki Kolozsváron való tartózkodása alkalmával fogadva a hóstátiakat, határozottan megígérte nekik, hogy visszakapják földjeiket, érintkezést keresett azonnal Busoicescu földmivelésügyi államtitkárral, akit megkért, hogy a legrövidebb időn belül tegyen neki jelentést ennek az ügynek az állásáról.

Busoicescu még Prie Octavian jelenlétében magához kérette Fianu szakreferenst és elrendelte, hogy legkésőbb 3 napon belül készítsék elő az aktákat a végleges döntésre.

Két nap elteltével az Uj Kelet munkatársa felkereste Busoicescu minisztert és felvilágosítást kért tőle az ügy állásáról. Busoicescu kijelentette, hogy kezei között vannak az akták, de még nem volt ideje azokat tanulmányozni.

Eltelt még egy hét. Tegnap újból érdeklődtünk a miniszternél, akitől most már rendkívül lesújtó választ kaptunk:

— Befejezett tények előtt állunk, mondja

a miniszter, — melyen sajnos nehezen lehet változtatni. A jelenlegi tulajdonosok a kisajátítás révén véglegesen a föld birtokában vannak. Egyébként tanulmányozom még a kérdést és tőlünk telhetőt mindent megteszünk a kedvezős elintézésre.

Felkerestük Fianu vezérinspektor szakreferenst is, aki kijelentette, hogy Prie Octavianal történt előzetes megbeszélése alapján azt a javaslatot terjesztette a miniszter elé, hogy adják vissza a hóstátiaknak földjeiket, azokat, akik a földekből kaptak házhelyet a kisajátításkor kárpótlójak a Monostori-uton levő gazdasági Akadémia földjeiből, a Gazdasági Akadémia pedig a szászfenesi Mikes-birtokból kapjon ugyanilyen nagyságu területet.

A miniszter azonban — saját kijelentése szerint — nem találja ilyen uton megoldhatónak a kérdést főképp azért, mert így a kincs tőr vesztené azt a területet, amit a Mikes-féle uradalomból átengedtek a Gazdasági Akadémiának.

A hét folyamán Prie Octavian iskolaügyben ismét Bukarestben járt és amikor elmondott neki a minisztertől kapott választ, a következőket mondotta:

— Mondottam már én is, hogy a liberálisok olyan törvényes állapotot kreáltak a kérdésnél, amelyen már aligha lehet változtatni. Szegény hóstátiak!

Ennyit mondott Prie Octavian és ez elég ahhoz, hogy a hóstátiak tisztán lássanak ebben az ügyben.

Az igazság kedvéért meg kell állapítsuk, hogy Prie Octavian mindent elkövetett, hogy a választások előtt tett ígéretét realizálja. Nem rajta mulott, ha ez nem sikerült.

Buchwald Béla.

Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyváradai fiókiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zsigmond) és Ezer dévi emléktár 2. sz. (eranyóztlet) alatt van. Telefon 3-63.

Mozik műsora augusztus 31-én

Select-mozgó

Ma tódén

Gloria Swanson nagyszerű alakítása

A botrány.

Pazar elegancia. Nagyszabású rendezés. Monopol.

Urania-mozgó

A vadászó

Különleges kalandor dráma a tiroli alpesekben. Rendezte J. Mayer. Főszereplők: Carl de Vogt és Helga Thomas

Fényképészek, Amateurok!

Fényképészeti cikkeket a legolcsóbban

Bernát

papirosáruháiban,

Piata Unirii 29. szám alatt [Layducukrászda mellett] szerzethetik be.

Lemezeket kidolgozunk. — A világhírű Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Partardt Luner
zongoragyarak képviselője
Gyári áruk. Telefon 4-94
Sternberg J., - Oradea.

Hess Victor, Sibiu első romániai mérleggyár.

Róih

cipésnél Szép-n. 2. sz. alatt készült nek a legújabb divasi cipő-különlegességek.

Hatva pörben. szennvedély font sterli A mult és a rendőrség ellpák a került meg a londoni szerződése hifizetését, mény nem tostit a il minde az volt a bély értékesbb ménybar, el is utasi azoban m harminc r serege biz becsületes az egyezer perköltéggé fontban, a totta meg.

Nábo

Fokvárosi altiszt, a sterlinget kellemes m kája tudta jét egy vásároltató fantasztiku melyhez cs árfolyama. nek, elk-zo cséje volt. s jtelme se temettette

Le az

Borneo Co leges korm társaság e lácával fog ban óriási easág — most tartot sek egyika kövelezkék — Eli sohaem vo merer, ho rése van igazgatónk hintettel le West) már hetvenbét igazgatót. A közgáda. A az, hogy a mennek.

Expre

lág. Páris expressevo hogy ez a mig a Pár trieszti exp an yira fe sége, hoz bérni nemz okainak ta lentik, mé páris—mil francia vas nem szerz létezéséről.

Ki a

a lambethi lott áll. baj; de b közönségne

Legolcsóbban

INNEN-ONNAN

Hatvanmillió lejes perköltség egy bélyeg
 pörben. Jonas Lek an werpeni gyémántkereskedő szenvedélyes bélyeggyűjtő. Pár évvel ezelőtt 42 000 font sterlingre biztosította a bélyeggyűjteményét. A múlt ősszel Berlinben járt Lek, ahol bejelentette a rendőrségnek, hogy a szállodában lévő lakásáról ellopák a bélyeggyűjteményét. A gyűjtemény nem került meg, mire Lek követelte a biztosítás összegét a londoni H. N. Mathews cégtől, melyel biztosítási szerződése volt. A cég megadta a biztosítási díj kifizetését, arra hivatkozva, hogy a bélyeggyűjtemény nem is ért 42 000 fontot és csak azért biztosított a ilyen összegre a gyűjteményt, mert mint minden szenvedélyes filatelista, ő is nagyon bírt a bélyegjeire. Később is lehet, hogy a legértékesebb darabok nem is voltak benne a gyűjteményben, amikor az elveszett. Az elsőfokú bíróság el is utasította a felperest, a felelőbíró bíróság azonban most megítélte neki 33 000 fontot, mert a harminc napig tartó tárgyaláson a tanúk egész serege bizonyította, hogy Lek feltétlenül tisztességes, becsületes ember. Érdekes, sőt furcsa, hogy ebben az egyszerű bélyegpörben a felelőbíró bíróság a perköltségeket — az alperes terhére — hatvanezer fontban, azaz több mint hatvanmillió lejben állapította meg.

Nábó, akit kölcsönpénzen temettek el.
 Fokvárosban meghalt Mr. Selfe, egy öreg táviró altiszt, akinek hagyatékában százhuszezer font sterlinget találtak, leányának és vejének örösi, de kellemes meglepetésére. Az öreg auélkül, hogy családja tudta volna, minden megtakarított pénzecskejét egy bankba vitte s a pénzen részvényeket vásároltatott: olaj- és gyémánt részvényeket s oly fantasztikus szerencséje volt, hogy minden papíra, melyhez csak hozzányúlt, mérsélen emelkedett az árfolyama. Mikor már pár ezer fontja volt az öregnek, elkészített spiklálási s ebben is boldog szerencséje volt. Halála után a veje, kinek akkor még s jelméle sem volt az öröklésről, kölcsönvett pénzen temettette el az öregot.

Le az öreg igazgatókkal! A British North Borneo Company negyvenhárom esztendő óta tényleges kormányzója Borneo sziget északi részének. A társaság e szép darab föld gazdasági kizsákmányolásával foglalkozik s fiktív gummitermel. de újabban örösi dohányültetvényeket is létesített. A társaság — e legnagyobbak egyike Angliában — most tartotta közgyűlését Londonban. A részvényesek egyike felállott a közgyűlésen s körülbelül a következőket mondta:

— Elismerem, hogy a társaság nyeresége még sohasem volt oly nagy, mint a múlt évben és elismerem, hogy a társaság felvirágoztatásában örösi része van Sir West Ridgeway és Sir John Hewitt igazgatóknak. Azonban nemcsak a mult kell tekintettel lennünk, hanem a jövőre is és mivel Sir West már nyolcvankét éves, Sir John pedig már hetvenhét éves, válasszunk helyettük két fiatal igazgatót.

A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta. A dologban nem is az a furcsa, hanem csak az, hogy az angolok az üzinteségben ily messze mennek.

Expresszvonat, amelyről nem tud a világ. Párisból minden este feltűnőgyor indul egy expresszvonat Milánóba július elsője óta. Érdekes, hogy ez a vonat csaknem mindig teljesen telt és még a Párisból este kilenc óra tíz percór induló triezti expressz mindig zsúfolva van. Pár hét mulva annyira feltűnő volt a páris—milánói expressz üresége, hogy a francia vasutigazgatóság felkérte a berni nemzetközi vasuti hivatalt a feltűnő jelenség okainak tanulmányozására. Mint most Bernből jelentik, már rá is jöttek az igazi okra: az új, páris—milánói expressz elfelejtették beletenni a francia vasuti menetrend-könyvbe. Így a közönség nem szerezhetett tudomást az új expresszvonat létezéséről.

Ki a világ leglustább embere? Angliában a lambethi rendőrtörő előtt egy Jones nevű vádlott áll. Sokat ivott az öreg, — ami csak neki baj; de botrányt is csinált az utcán, ami már a közönségnek is bosszúság. Szidja a bíró a vádlottat.

— Nem szégyenli magát, hogy öreg ember létere ernyre leissza magát?!
 — Bánatomban iszom, uram, — felel a vádlott.
 — És mi a bánata? — kérdi részvétellel a bíró.
 — Nagyon lusta a fiam! — válaszolja az öreg.

— Az baj, — mondja a bíró — de még nem a legnagyobb szerencsétlenség a világon.
 — De mikor az én fiam olyan lusta, — sirja el magát az öreg, — hogy amikor nagyon fázik, még dideregni is lusta!

Petrovici miniszter ígéretet tett a szombati iráskényszer felfüggesztésére

(Bucuresti Bukarest, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai vallásos zsidóság már évek óta meg nem szűnő küzdelmet folytat azért, hogy az állami iskolába járó zsidó tanulók a szombati irás kényszere alól telmentessenek. Legutóbb — mint jelentettük — egy erdélyi rabbikból álló küldöttség Mária királynénál jelent meg kihallgatáson és tőle is e kívánság támogatását kérte.

Zirelsohn kisenevi főrabbi, országgyűlési képviselő, ma megjelent a közoktatásügyi minisztériumban és újra előterjesztette azt a kérést, hogy a zsidó tanulókat mentse fel a szombati irás kötelezettsége alól. Petrovici közoktatásügyi miniszter hosszasan tárgyalt Zirelsohn főrabbiival, elismerte a kérés jogosságát és megígérte, hogy már a közeli napokban rendeletet bocsát ki a zsidó tanulóknak a szombati irás kényszere alól való felmentése tárgyában.

A magunk részéről nagy örömmel vennénk tudomásul a miniszter ígéretét, de sajnos, ebben a tárgyban eddig már több miniszteri ígéretet kaptunk, de az ígérek közül azonban egyik sem lett beváltva. Örömmel és elismeréssel tehát fentartjuk arra az időpontra, amikor a rendelet végre meg is jelenik. Reméljük, hogy ez csakugyan be fog következni rövidesen.

Forradalmi zavargásokat jelentenek Spanyolországból

Véres utcai harcokban robbant ki a diktatura miatti elégtelenség. Primo de Rivera és a tüzérsztek konfliktusának következményei

(Páris, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Spanyolországban ismét forradalmi események indultak meg, amelyek kirobbanását Primo de Rivera és Alfonz király között felmerült ellentéték és az általános elégtelenség idézte elő. Mint ismerte es, a spanyol tüzérségi tiszték titkos szövetsége, az úgynevezett Junta néhány nappal ezelőtt levelet intéztek a királyhoz, amelyben a tiszték Primo de Rivera elejtésére szólították fel a királyt, hivatkozva arra, hogy a diktátor politikája biztos romlás felé viszi Spanyolországot. Amikor Primo de Rivera tudomására jutott a levél tartalma, azonnal két rendeletet terjesztett a király elé aláírás végett. Az egyik rendelettel haladéktalanul fel akarta oszlatni a tiszték szövetségét, a másik pedig a toledói tüzérségi gyárnak polgári ellenőrzés alá helyezését tartalmazta. A diktátort azonban sulyos meglepetés érte. A király mindkét rendelet aláírását megtagadta és amikor Primo de Rivera másodsor is sürgetni akarta az aláírást, a királyi

palotában tudára adták, hogy Alfonz király és a királynő váratlanul elutaztak Madridból. A diktátornak a király semmiféle üzenetet nem hagyott hátra és azt sem közölték Primo de Riverával, hogy a királyi pár hova utazott. Mint utóbb kiderült, a királyi pár San-Andréába ment, ahol gyermekük tölti a nyarat.

A király és Primo de Rivera között támadt konfliktus érthető feltűnést keltett és beavatott körökben biztosra vették, hogy az uralkodó távollétében a tiszték és a diktátor közötti régi surlódások aktív formában fognak kirobbanni, amelyből esetleg Primo de Rivera bukását lehet várni.

A „Chicago Tribune“ Gibraltárból arról értesül, hogy Spanyolországban komoly zavargások vannak. A külföld és Madrid között minden telefon- és táviróüzenet megszakadt. Ugy híriik, hogy az elégedetlenkedés következtében véres utcai harcok folynak az egész országban. Kadizból három spanyol cirkáló elindult Tanger felé.

Franciaország és Anglia nem tárgyalnak Tangerő

Páris, augusztus 30. Már csak két nap választ el a Népszövetség szeptemberi ülészakának megnyitásától és még távolról sincs biztosítva a nemzetközi helyzet olyan kialakulása, mely a tárgyalások eredményességének legfőbb feltétele. Az állandó tanácsnagyságok kérdése egyáltalán nem jutott még nyugvóponthoz, habár népszövetségi körökben remélik, hogy Spanyolország visszavonja igényeit és a bizottság egyhangulag állást foglal Németország tanácsnagsága mellett és átteszi Robert Cecil tervét a tanácshoz, amely viszont változatlanul a közgyűlés elé terjeszti. A program szerint erre megadjuk Németország felvételének formalitásait, úgyhogy a német delegátusok legkésőbb szeptember 10 én már megjelenhetnek a konferencia munkálatainál.

Ezt az optimista hangulatot azonban semmi sem igazolja. Tadvalevő ugyanis, hogy Spanyolország az állandó tanácsnagság kérdésében kilátásba helyezett koncilians megatartása fejében messzemenő engedményeket akar a tangeri ügyben, amelynek rendezésére értékelést hívott össze Gaufo, közvetlenül a népszövetségi ülészak megnyitása előtti napra. Az olasz kormány a legutóbb létrejött olasz-spanyol szerződés alapján már hozzájárult a spanyolok által javasolt tangeri konferenciához, Franciaország és Anglia azonban — párisi lapjelentések szerint — visszautasítják Spanyolországnak a Tanger-konferencia összehívására szóló ajánlatát. Ezek után nagyon kétséges, hogy Spanyolország minden ellenszolgáltatás nélkül mondjon le a magának vindikált tanácsnagságról a németek javára. Yangua spanyol külügyminiszter kijelentette

egy interjúban, hogy Spanyolország, Tangernek spanyol zónába való bekebelezését tekintve egyetlen kompenzációnak azért, hogy lemond a népszövetségi tanács állandó tagságára támasztott jogos igényéről. De ha Spanyolország ennek a követelésnek teljesítését sem kéri meg, nem szabad csodálkozni, ha kilép a Népszövetségből és inkább az afrikai politikának szenteli magát.

Fordás bársony
 (20 színben)

L. 98

AU PRINTEMPS

áruházban
 (szélesség Missir) Str. Memorandului 11.

Hír dessen az Uj Keletben

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióküzlet Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

ashajtó
 rozser
 gen
 Bayer
 minden
 szertarban

31-én

zgo

nagyszerű

ny.

abásu ren-
 Monopol.

gó

ZÓ

ali alpesekben.
 Carl de Vogt

urók!

egolcsóbban

át

ában,

Layda-
 etik be.

A világhírű
 lerakata.

oduktiv Ge-
 er

iselele

94

radea.

1

SS

oségi munka

Sibiu

eggyár.

Solem Alejchem-est a kolozsvári Magyar Színházban

A vilnai színtársulat ünnepi előadása

Szombaton este féltizkor ünneplő, telt ház előtt hódoltak a Magyar Színház színpadán a modern zsidó irodalom egyik legnagyobbja emlékének. Az Erdélytől való elbucuzásra Kolozsvárra jött vilnaiak truppa, az erre legméltóbbak és leghivatottabbak rendezték az ünnepséget, amelyre nemcsak Kolozsvár zsidóságának java publikuma jött el, hanem a páholyokban ott láttuk a város és az ország közéletének több notabilitását is, így Mihali Tivadar polgármestert, Isaac Emil művészeti vezérfelügyelőt, egyetemi tanárokat, írókat és művészeket.

Az ünnepélyt Mordeche Mazó, a vilnai színtársulat igazgatója vezette be formás és essay-szerű irodalmi előadásával. Markáns fejével és nemes tartású alakjával a dobogón érdekesen és ünnepélyesen hatott. Beszédét néhány megilletődött szóval vezette be, megemlékezvén a jiddis színészet mérhetetlen veszteségéről, ami a vilnai társulatot román földön, Aradon érte. A közönség a Laras Judit iránt érzett szeretetének kifejezésül állva hallgatta meg a halott művésztének kijáró hódolat szavait. Ezután Solem Alejchemről mondotta:

„Solem Alejchem, Solem Jakob Rabbinovitz, a tiszszendővel ezelőtt Newyorkban elhunyt jiddis humorista pseudonymja. De talán hibásan jelölik meg őt e jelzővel, inkább a zsidó nép-anonymusnak kellene őt nevezni, akinek műveiben a zsidó néplelek rejtett szépségei csillanok föl és ha lelki élményeket akarunk tőle nyerni, ajándékozunk kell neki a magunk zsidó lelkületéből. Ahol a zsidóság tömegei élnek, Lengyelországban, Amerikában és Oroszországban maradó intézményes emlék őrzi halhatatlanságát. Muzéumot állítottak föl, Solem Alejchem társulatok alakultak, utcákat neveztek el Orosz- és Lengyelország zsidó lakta városaiban a nevére. Nagyrománia több részében hódoltak halála tízéves évfordulója alkalmából emlékének, de nem lehetett hallani, mintha Erdélyben is rendeztek volna hasonló ünnepségeket. Most csak arra szoritkozom, hogy Solem Alejchem humorának egyetlen vonására világítsak rá arra, amely magába öleli mindazt a konvulzív fájdalmat, ami új életformák keresése során a költő lelkében fölfakad, Cervantes Sogol, Dickens és a világirodalom többi humoristáinak működése összefüggésbe illesztve népket a nemzeti korszakával, amikor új társadalmi fölfogások már elhagyták a régi társadalmi formákat. A művész humoristában mosolyt fakaszt ennek az ellentétnek a fonák-sága, a művészet erővel pedig megindítja a népségségességet azt a processzust, amely föl segíti új utakra a hagyományos életformákat.

Humorával Solem Alejchem is hozzásegített az elmaradt oroszországi zsidó népet új utjaira és ez a múlt század nyolcvanas éveiben volt, az orosz tőkének első fölvirágzása idején, amikor a zsidóság polgáriadosása megindult.

Amikor a hisváros lakói, akik mint kukac a sajtóban ültek megcsöknyösödött foglalkozásokban, új életlehetőségek előtt állottak, de nem tudtak élni velük, mert az orosz kormányhatalom útját állotta fejlődésüknek. A nagy birodalomnak csak 12-14 kormányzóságában mozoghattak szabadon és a vidékről a nagyvárosokba törő tömegek közül csak néhány gazdagága vagy magas intellektusa jussán kivételes ember volt polgári jogainak teljes birtokában. A szabad költözködés és tartózkodás jogát megfosztva a zsidó nép, amelynek ezt a megálázottságát, a volt letiprottságát ezt a tragédiáját fölényes homorral akarta Solem Alejchem művészileg kifejezni. De nemcsak e korlátozásokkal fojtogatták a zsidó népet, hanem főleg azzal, hogy kulturájától akarták megfosztani. Podjedonoszczew, a nagy orosz inkvizitor már akkor azzal, amit ma numeruszklauzuszoknak mondanak, akarta megsemmisíteni a zsidó népet, lenyomva elsősorban annak szellemi szintjét.

A jómódú zsidó, ha gyermekét középiskolai műveltségben kívánta részesíteni, kénytelen volt más néhány nemzsidó gyermeket taníttatni. Minden tízedik gyermek lehetett zsidó a középiskolában. Ha tehát nem volt elegendő számú orosz gimnáziumi desk és tehetséges gyermeket a zsidó mégis taníttatni akarta, kénytelen volt

annyi nemzsidót beírni az iskolába, ahány hiányzott ahhoz a számhoz, amelyet a törvény előírt. Az egyetemre pedig eleinte csak az „ermesek“, a kinttintetett zsidó ifjak iratkoztak és amikor soknak találták az érmekeket, akkor ezek között sorot huztak. Egy ilyen „ermes“ zsidó ifju sorát mutatja be Solem Alejchem és ezen a sorson át az orosz zsidóság könnyes tradícióját ebben a darabban. Remélem, hogy a jövőben, ha ismét ellátogatunk Cluj városába, az itten élő zsidóság többet fog tudni erről a nagy humoristáról és ha valamelyik darabját adni fogják, akkor a zsidó közönség hozni is fog valamit a lelkében Solem Alejchemből, ha eszébe az ő kincsait akarná magával vinni!

A lelkes taps leültével megkezdődött a komédia. Alex Sein és Weisitz játszotta a két dáko, Orleska Bettit, Natamné az anyát, bámulatos összejátékban. Az est kimagasló teljesítménye Natán és Kamen játéka volt. Vasárnap délután a Dibbukot adták, este pedig a nagyszerű ötleten felépített Mabult, amelyben a színészek jellemző erejük legjavát adták. Itt is Kamen tűnt ki piratlan groteszk könnyedségével. Hétfőn este a Szomorúságának énekesében bucsuztak a vilnaiak. Josuét ezuttal az Amerikába távozott Bulow helyett Alex Sein adta azzal a művészi fölfogással, ami ennek a tehetséges színésznek kivételes helyet biztosít a kitünő együttesben. (sz. i.)

Oroszország garanciaszerződési ajánlatot tett összes szomszédjainak

Zaleszky lengyel külügyminiszter Genfben közli a moszkvai ajánlatot az érdekelt államokkal

(Varsó, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A varsói orosz követ Zaleszki külügyminiszternek egy garanciaszerződés-tervezetét nyújtotta át tanulmányozás végett. Oroszország ezek szerint a meg nem támadás elve alapján hajlandó biztonsági szerződést kötni összes szomszédos államaival. Zaleszki, aki Genfben utazott, az orosz tervet közli az összes érdekelt államokkal.

A lengyel külügyminiszter visszaérkezése után Moszkvába utazik, hogy visszaadja Csicserin tavalyi varsói látogatását.

Parlamenti küzdelem az antiszemitizmus ellen

Dr. Mayer Ebner nyilatkozik a nagyromániai zsidó szövetségről

(Bucaresti-Bukarest, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Mayer Ebner, aki nemcsak a bukovinai, de a nagyromániai zsidó politikának is egyik legmarkánsabb alakja, a parlamenti szünetet Csarnovitzban tölti, ahol a napokban hosszú nyilatkozatot adott a Bukarestben megjelenő „Reassteres“ munkatársának. Mayer Ebner nyilatkozatában először rátér azokra a támadásokra, amelyek a „Curierul Ierusalit“ részéről érték, majd az antiszemitizmus elleni harcról beszélt.

— Ugyhiszem, — mondotta — hogy a cuzisták, legalább egy időre, fel fognak hagyni erőszakos cselekedeteikkel. A cuzista vezetők ebben a kérdésben különböző véleményen vannak és azt hiszem, hogy a végén azoknak az álláspontja fog győzni, akik részben komolyságból, részben azért, mert eszméik propagálására most már a parlament tribünje is rendelkezésükre áll, tartózkodni akarnak az erőszakoskodásoktól. A cuzistáknak a parlamentbe való bejutása így lehet, hogy legalább is egy időre ventilátorja lesz a forró szenvedélyeknek. Hangsúlyozom azt, hogy lehet, mert hiszen bizonyosnak nem tartom, csak lehetségesnek.

— A cuzistáknak a parlamentbe való bejutása bizonyos szempontból hátrányt jelent, mert a kamara eszméiknek tágabb terjeszkedési lehetőségét biztosít, de másrésztől megvan az előnye is, mert a parlament tribünjét jobban meg tudja közelíteni a kritika. Abszurd hazugságokat és rágalmakat nem lehet a napvilágra terjeszteni. Az eddigi födalatti és titkos agitáció sokkal veszélyesebb volt a zsidók számára a kontroll teljes hiánya miatt, hiszen csaknem teljesen lehetetlen volt nekünk felvenni a harcot eme rágalmak ellen felvilágosító brosurákkal és szónoklatokkal.

— A kamara és szenátus zsidó tagjai bizonyára minden eszélyükkel sikra fognak szállani az antiszemita támadások ellen. Noha — amint azt a felirati vitánál tartott beszédemben is hangsúlyoztam — az antiszemitizmus elleni védekezés teljesen hatástalan, — hiszen ezt jól bizonyítják szenvedésekkel teli történelmünk tanulságai, — népi méltóságunk megvédésének kötelessége mégis megköveteli tőlünk, hogy a parlament tribünjén frontot formáljunk az antiszemita kilengések ellen.

— Bizonyos vagyok abban, hogy a cuzismus önmagától megy az abszurdum felé. A tömegek rá fognak jönni arra, hogy Cuza nem tudja teljesíteni sem a zsidók vagyonának kiszájtításáról, sem a zsidók kiűzéséről hangzott szövegét és ha Cuza erőszakkal fog fenyegetni, ez sem fog célra vezetni és a kormány saját jóérzése és az európai közvélemény nyomása alatt végre is kénytelen lesz elnyomni a kilengéseket. Cuza csak egyébként sem volt már semmi új moudanivalója a felirati javaslat vitájánál és ugyancsak a programnak örökös ismétlése nem nagyon növeli a program varázsát.

Az újságíróknak arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a nagyromániai zsidó szövetség megalakításáról, Ebner dr. így válaszolt:

— Különbőséget kell tennünk a zsidó nemzeti tanács és az országos zsidó politikai szövetség között. A zsidó nemzeti tanácsban részt vehetnek az összes zsidó pártok, a szocialistákat is beleértve. Ennek csupán az volna a célja, hogy az össz-zsidóság követelményeit precizizozza és felvegye a harcot a zsidóságot ért támadások ellen, népgyűlések, hírlapi cikkek és a hatóságoknál való intervenciók fegyverével. A zsidó nemzeti tanács már strukturájánál fogva sem lehet abban a helyzetben, hogy aktív zsidó politikát csináljon, különösen nem a választások idejében.

— Ezt a politikát csak az országos zsidó szövetség csinálhatja, amely egy középuton haladó program köré csoportosulva az ország zsidóságának nagy részét táborába egyesítheti. Ez a szövetség valószínűleg csak a polgári elemekre fog támaszkodni és kívánatos, hogy visszautasítsa az asszimilációt, mikélyt az elér egy bizonyos fokot. Az etnikai hovatartozásukat eltagadókkal való szövetségnek semmi értelme sincs, hiszen a példák elég jól mutatják, hogy asszimiláció minden országban morális degenerációra vezetett.

Ivott-e már Dácia vizet?

Csinosan és olcsón
öltöztetheti fiát és leánykáját, mert cégünk berendezett egy modern

gyermekruha salont

ahol hozott anyagokból is készítünk a legszébb kivitelben angol és francia fiú és leányka ruhákat.

Katz és Mendel
Főtér 10.

Tegyen egy próbarendelést.
Tegyen egy próbarendelést.

Óriási panamabotrányt lepleztek le Németországban

Titkos fegyvergyárak, amelyekről előkelő tisztek jutalékot huztak. Wurzbacher tábornok és egy eredes öngyilkosságot követtek el a leleplezéstől való félelmükben

(Berlin, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi napon Otto Lshmann és Karl Merdas német írók memorandumot nyújtottak át a birodalom elnökének és a porosz kormány tagjainak, amelyben a német hadsereg kötszékeiben történt és két évre visszanyúló szédületes sikkasztásról rántják le a leplet. A lengyel és litván határon a német hadsereg titokban magánegyéneke ipari vállalkozókat hatalmas fegyver- és municióraktárakat létesített, mert abban az időben idegen betörésektől tartottak ezeken a határokon. A vállalatokkal összeköttetést tartó német tisztek hatalmas jutalékokat kaptak, de kiáltottak a gyáraknak olyan összegeket is, amelyekért nem szállítottak semmiféle árut. A nagyarányú panamába

a német hadsereg sok magasrangú tisztje van belekeverve, többek között Kolker ezredes, aki Gasler hadügyminiszternek személyes barátja. A bűnös tisztek félték attól, hogy az ügy nyilvánosságra kerül, mert ketten közülök: Ludloff alezredes és Wurzbacher tábornok, a német hadsereg fegyverhivatalának főnöke és a fegyverkezési ügyek legfőbb felelős vezetője, nemrég gyanús körülmények között meghaltak. A beavatottak értesülése szerint öngyilkosságot követtek el.

A leleplezés egész Németországban izgalmas feltűnést keltett. Biztosra vehető, hogy a panamafegyverfelderítésének messzeható következményei lesznek.

November hetedikén lesz a hetedik országrészi cionista konferencia

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottságának határozatai

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyári szünet befejezésével vasárnap délelőtt tartotta meg első ülését az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága. Az ülésen Weinberger Nándor főtárhár jelentést tett a folyó ügyekről, a VII. országrészi konferencia előkészületeiről és a sékelakcióról. Az előterjesztések meghallgatása után a kisintézőbizottság a következő határozatokat hozta:

1. A kisintézőbizottság sajjalattal állapítja meg, hogy a folyó sékelakció eredményei nem felelnek meg a jogos várszakasoknak és hogy ebben nagyrészt a felelős tényezők hibásak, mert nem tettek eleget kötelességüknek.

2. Tekintettel arra, hogy ilyen eredménnyel nem mehet a Világszervezet elé, meghosszabbítja a sékelakciót a londoni Akciónakomité határozata értelmében október hó tizenötödikéig azzal, hogy az eddig begyűjtött összegek háladáktalanul átutalandók a szövetségnek a Banca Marmorozoh, Blank & Comp cluj-i bank háznál vezetett sékelzámlájára. A szeptember 15-ig befolyó sékelakciók a delegátusválasztásnál még figyelembe vétetnek.

3. A folyó évben a szokástól eltérően nem hívja már egybe a konferencia előtt a nagyintézőbizottsági ülést.

4. A hetedik országrészi konferencia delegátusválasztást a szeptember 26. és október 3. közötti hétre írja ki. A választási szabályzatot és a kerületi beosztást a központi iroda szeptember 15-én közölni fogja.

5. A VII. országrészi konferenciát november 7-re tűzi ki. A konferencia megtartásának helyére vonatkozólag a tárgyalások még folyamatban vannak az egyes helyi csoportokkal, amelynek eredményét közölni fogja.

6. A kisintézőbizottság a konferenciáig minden vasárnap ülésezik.

Ezután gazdasági és szervezeti ügyekkel foglalkozott a bizottság, amely elhatározta, hogy az országrészi konferenciák ezután hora tavasszal, vagy a nyári idény végén lesznek.

Fischer József dr. elnök politikai expozéja következtetést ezután, amelynek befejeztével határozati javaslatot fogadtak el a konferencia tárgysorozatának politikai anyagára vonatkozólag.

Ujra megindult a nyomozás a csepeli robbanás ügyében

Egy budapesti kertész kihallgatott két cseh fiatalembert, akik átszöktek a határon

(Budapest, aug. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap új reménnyel és új lendülettel látott hozzá a budapesti rendőrség a csepeli robbanás titkának felderítéséhez. A holtpontra jutott nyomozás után az új reményt egy kertész érdekes bejelentése keltette és a nyomozáshoz már csak azért is nagy hűvel fogtak hozzá, mert a rendőrség büntügyi osztályát súlyosan érintette, hogy a katonai szakértők véleménye szerint a robbanás merénylet következtében történt és így a merénylő kinyomozása a rendőrségre hárul. Az új nyomozó Crolmsz András 32 éves kertész szolgáltatta a rendőrségnek, aki jelentkezett a főkapitányságon és elmondta, hogy augusztus 14-én este nyolc óra tájban a romhányi közszabványtelep mellett húzódó csempészútvényen egylog jött Losonáról. Ezen a rejtett úton az esti sötétségben két férfi jött vele szemben. Azt hitte, hogy a két férfi detektív, vagy finác, akik a csempészeket ellenőrzik és ezért elbújta előlük egy fa mögé. Nagy meglepetésére a két férfi leült az út mentén és így kihallgathatta a beszélgetésüket. A két rejtélyes ember cseh nyelven beszélgetett. Crolmsz jól beszél csehül és mindent megértett. A két ember párbeszédét így adja elő:

— Nabát kérlek, nagy szerencse, hogy két hétig ott maradtunk és mégis csak sikerült elmenekülnünk.
— Mennyi pénz van most nálad?
— Ezerhatszáz szokol.

— És mit gondolsz, vajjon Ucek mérnák megmenekült-e?

— Bizony kíváncsi vagyok, hogy megkapjuk-e azt a pénzt, amit ígértek.

— Tudod mit, amint átjöttünk a határon, elmegyünk Ucek feleségéhez Máhrischostraubá, ott kérünk pénzt, bevárjuk a mérnököt és együtt megyünk tovább.

Crolmsz a párbeszéd előadása után bejelentette, hogy véleménye szerint ez a beszélgetés a csepeli robbanásra vonatkozott és a beszélgetők éppen a határon akartak átszökni. Ezek tehát a merénylők közé tartozhattak. Mindketten magas fiatal emberek voltak, jó szürke ruha volt rajtuk és a csehszlovák határ felé igyekeztek. A kérész egyedül volt és ezért nem merete őket kérdőre venni. Utának lesett azonban és látta, hogy a két fiatal ember néhány szót váltott egy szőlőpásztorral. A szőlőpásztorral meg is kérdezte aztán, mit beszéltek vele ezek az emberek, amire a csehszlovák legyintett és azt mondotta:

— Ezek bizonyosan csempészek, mert utlevél nélkül, titokban mennek át a határon.

A főkapitányságon a kertész vallomását jegyzőkönyvet vettek fel. Ebben az új irányban nagy apparátussal indult meg a nyomozás. Hogy ennek az újabb nyomozásnak lesz-e eredménye, a jövő títka.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja. Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

4 mai naptár

Kedd

5636. Elul 21.
1926. aug. 31.

— **Meghalt a magyar rendőri riporterek nesztora.** Budapestről jelentik: Vasárnap délután három óraker hosszas szenvedés után meghalt Fröhlich János, a magyar rendőri riporterek nesztora. Fröhlich, aki a legnagyobbabásu magyar bűnügyeket leplezte le, egy héttel ezelőtt lett rosszul. A Rókus kórházba szállították, ahol Hüttl professzor osztályán helyezték el. Fröhlichnek régi cukorbetegsége volt, amelyen azonban már nem lehetett segíteni. Ujságírói pályáját Jókai Mór keze alatt kezdte. Ő volt az első ujságíró, aki a modern rendőri riportok írását kultiválni kezdte.

— **Clemenceau újabb levelet készül intézni Coolidgehoz.** Párisból jelentik: Még emlékeztetes, hogy Clemenceau nemrég levéllet intézett Coolidge amerikai elnökhöz, amelyben állást foglal a francia adósságegyezmény ratifikálása ellen. Az „Avenir“ interjú közöl Clemenceautól, aki elmondja, hogy azért írta Coolidgehoz ismeretes levelet, mert egy névtelen levélben megkérdezték tőle, sirba tud-e szállni nyugodtan Franciaország pusztulását látva? Meg van elégedve intervenciója eredményével és azt hiszi, hogy fellépése opportunus volt. Sok ezer levelet kapott az összes országokból, különösen a francia zászló alatt harcolt amerikai légjő tagjaitól. Clemenceau nem hiszi, hogy a washingtoni egyezményratifikálni fogják és lehetséges, hogy újabb levelet fog írni, mert még van mondanivalója.

— **Az „Adeverul“ főszerkesztője visszatért Romániába.** Nagyváradról jelentik: Rosenthal, a bukaresti „Adeverul“ és „Dimicuta“ főszerkesztője tegnap Conrad Berkovici newvorki íróval és családjával, Franciaországból Romániába érkezett. Rosenthal, aki Bacalogueval való ismeretes incidense óta külföldön tartózkodott, most tért vissza első ízben az országba.

— **Pangalos sir és panaszkodik a fog-szárgban.** Athénből jelentik: Mielőtt Pangalost Kréta szigetére elszállították, Eginában egy magánvillában tartották őrizet alatt. A diktátor nagyon pipogyan viselkedett és gyakran sirt. Amikor éjjel felköltötték, hogy Krétába vigyék, rettenetesen megijedt és kézzel lábball tiltakozott a viharos tengeren való utazás ellen. Utközben is sokat sirt és attól rettegett, hogy az uton meg akarják gyilkolni. Majd amikor megnyugtatták, hosszú előadást tartott óreinek a szerencse forgandóságáról. Még a hajón levelet írt Kondilis tábornoknak, amelyben az őrség rossz bánásmódja miatt panaszkodik. Amikor bekísérték a Kréta szigetén lévő kazamatákba, amelyeket még a törökök építettek, Pangalos úgy nézett ki, mintha félig halott volna. Megmotozásakor zsebeiben nyolcezer drachmát és két levelet találtak, amelyeket ki akart csempészni.

— **Razzia, amelyen mindenkit elfogtak, aki nem tudta magát igazolni.** Bukarestből jelentik: Tegnap délután a rendőrség nagy razzia tartott Bukarestben, amelynek során 250 embert állítottak elő. Az előállítottak között igen sok urinó volt, akiket azért kísérték az őrszobákra, mert nem volt náluk személyazonossági igazolványuk. A tapintatlan razzia nagy felháborodást keltett Bukarestben.

— **Elkészült a politechnikumok reformjáról szóló törvényjavaslat.** Bukarestből jelentik: Meissner közgazdasági miniszter elkészült a politechnikumok reformjáról szóló törvényjavaslatával. A javaslat Petrovici középiskolai oktatási reformtervéhez igazodik és azzal egyidejűleg lép majd életbe.

— Szeptember végén kell válaszolnia a nemzeti pártnak a parasztpárt fuzlós javaslatára. Bukarestből jelentik: A parasztpárt kommunikét adott ki, amelyben közli, hogy az időszaki választások miatt a nemzeti pártnak a fuzlós javaslatra adandó válaszára megállapított terminust szeptember második felére halasztották annál is inkább, mert az illetékes pártválasztmányok összeülése csak a választások után lehetséges.

— Ezerkétszáz méteres magasságban összerakódott két cseh repülőgép. Olmütz-ből jelentik: Borzalmas és egészen szokatlan repülés-szerencsétlenség történt ma délelőtt félkilenc tájban az olmützi katonai repülőtéren. Öt repülőgépből álló csoport felszállt gyakorlat céljából. Az úgynevezett „renversement” mozgásokat gyakorolták, amelynek a repülőgépek felszállnak, magasságban megfordulnak és a kormány leállításával a motor működése mellett leszállnak. Az egyik repülőgép pilótája, Sous őrvezető elyégezván a levegőben, körülbelül 1200 méter magasságban, a szükséges fordulatot, le akart szállni. Közvetlen alatta fölfelé tartó irányban repült Palek szakaszvezető repülőgépe. 1000 méternél magasabban találkoztak a két repülőgép. Ugylátszik vezetőik nem vették kellő időben észre a veszélyt, mert a két gép szárnyai vehemens heveséggel egymáshoz ütődtek, valósággal egymásba kapcsolódtak. Borzalmas látvány volt, amikor a két repülőgép ugyanabban a pillanatban az óriási magasságból a legnagyobb gyorsasággal zuhanni kezdett a földre. Az utólagos vizsgálat szerint a hősi pilótának bámulatos hidegvérrel sikerült zuhanás közben a motorokat kikapcsolni. Ezzel a benzintartály robbanása el lett ugyan kerülve, azonban a gépek tovább zuhantak és egymásba kapcsolódva, földet értek, több mint félméterre beleesva magukat a talajba. A megrémült nézők, akik a borzalmas szerencsétlenség tanúi voltak, minden oldalról a gépekhez rohantak, amelyeknek romjai alatt már csak a két pilóta alakatlan hústömegé roncolt holttestét tudták kihúzni. A többi repülőgép azonnal beszüntette a gyakorlatot. Az olmützi helyőrség parancsnoka bizottságot küldött ki a katasztrófa körülményeinek megállapítására.

— Milliós betörés a marosvásárhelyi Agrárbanknál. Tudósítónk jelenti: Szombatról vasárnapra virradó éjjel a helyzettel ismerős betörők behatoltak a marosvásárhelyi Agrárbank és Takarékpénztár főtéri palotájába, ahonnan egymillió lejt loptak el. A tettesek nem a főbejáraton hatoltak be a bank helyiségeibe, hanem a Baross Gábor-utca felőli kapun és miután különböző mellék-helyiségeket felnyitottak, az egyik illemhelyen keresztül bejutottak a tulajdonképeni pénztárat helyiségeibe. Felnyitották a pénztár termét, azután a nagy Wertheim-kassza megdézsmálásához fogtak. A vizsgálat megállapította, hogy a betörőknek minden egyes helyiség ajtajához meg volt a kulcsuk. A Wertheim-kasszát sem erőművi uton bontották fel, hanem megfelelő kulcs segítségével. A pénzszekrényben több mint egymillió lejt készpénz volt elhelyezve. A betörők azonban érthetetlen okokból csak kerek egymillió lejt vittek el, a többit visszahagyták. A vizsgálat azt is megállapította, hogy munkájuk elvégzése után a gonosztevők ugyanazon az uton, amelyen a pénztárat behatolták, távoztak. A reggeli órákban a pénztár szolgásmélyzete különböző jelekből észrevette a bűncselekményt és azonnal jelentést tettek a bank vezérigazgatójának. Az igazgató értesítette a rendőrséget, amelynek kiküldöttéi kiszálltak a helyszínre. Ma délelőtt kihallgatták a bank személyzetét, de a nyomozás eredményéről egyelőre információt nem adnak.

— Lloyd Gorge a Balfour deklarációról. Londonból jelentik: David Lloyd George a bangori zsidó föderáció nyári főiskolai kurzusának hozzáintézett üdvözlő levelére a következő választ adta: „Büszke vagyok arra, hogy egész életemben az önök nagy népének védelmezője voltam, a rosszindulatu kritikuskok és szidalmakkal szemben. Nyilvános működésemben semmi sem töltött el olyan megelégedéssel, mint az, hogy közreműködhettem ezen a deklaráción, amelynek alapján visszaállítható volt a zsidó fajnak Palesztinában való nemzeti otthona.

— Palesztinába készül? Akkor már most meg kellene tanulni a legújabb magyarnyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Baedeckert) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lejt.

A kolozsvári ortodox hitközség kilencéves fegyverszünetet kötött a szefárdokkal

Az ortodox hitközség a liceum erőteljes támogatását határozta el

Cluj-Kolozsvár, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ortodox zsidó hitközség képviselőtestülete tegnap délután négy órakor a hitközség nagytermében ülést tartott, amelyen különösen két rendkívül aktuális és fontos kérdés került színpadra. Először a szefárd ügyet tárgyalták, helyenkint föltette szennvedélyes vita közepette. Hoessas vita után, amelynek vezérszónokai Schwarz Jakab és dr. Pollák Sándor voltak, elhatározták, hogy egy régebbi megállapodás értelmében a szefárd-csoporttal főtartják a megegyezést és annak minden pontját mindkét félre mártól kilenc évig kötelezővé teszik.

A másik kérdés a hitközségi liceum újjászervezésének problémája volt. A képviselőtestületnek ezen az ülésén határozni kellett ama föltételek realizálá-

— Betörés egy marosvásárhelyi fodrászüzletbe. Tudósítónk jelenti: Ma délelőtt ismeretlen tettes ellopott egy Lux-fodrászszalonba, ahonnan nagyobb mennyiségű pudert és kölni vizet lopott el. Érdekes, hogy bár az utcán élénk forgalom volt, a tolvajlást mégsem vette észre senki. A kár többet lejt.

* Iskolai beiratás. A Ferdinánd király uti izraelita népiskolában az 1926—27. tanévre a beiratások szeptember 1-től szeptember 7-ig bezerőlg lezárnak. Az iskola a folyó tanévben a VI-ik osztállyal bővül. Igazgató.

— A vasúti hid lefejezett egy jegy nélkül utazó dési gimnázistát. Vértes János 16 éves dési diák tegnap délután Kolozsvárra igyekezett, hogy beiratkozzék a gimnáziumba és benyújtsa tandíjmentességi kérvényét. Az árva fiu, akinek senki hozzátartozója nincsen, jegy nélkül szállt fel a vonatra, mert nem volt pénze utiköltségre. Szamosújvár előtt a vonat egyik harmadik osztályu kocsijának utasai iszonyodva vették észre, hogy az ablakon vérzőcsöppek szivárognak át. A kocsiiban tartózkodó Moholean kolozsvári rendőrtiszt vészjelzésére a vonat nyílt pályán megállott. Moholean felsietett a kocsi tetejére, ahol egy lefejezett, véres testet talált. A holttest zsebében talált iratokból kiderült, hogy Vértes Jánosnak hívják a szerencsétlenül járt utast, aki jegy hiányában a kocsi tetején akart Kolozsvárra utazni, de utközben az egyik vasúti hid lementette a fejét. A tragikus végű gimnázistát beszállították a kolozsvári klinika halotttásházába.

A MA Marosvásárhely egyetlen napilapja. Legelterjedtebb újság Hirdessen A MA-ban. Kiadóhivatal Marosvásárhely. Főtér 35.

— Ujra lezuhant egy repülőgép. Bukarestből jelentik: Curtea de Argesben Badescu kapitány a második reptilosztag tisztje gépjével 200 méter magasságból lezuhant. A gép pozdorjává zúzódott, a kapitány szörnyethalt.

— Halálos szerencsétlenség érte a Morgan-cég európai főnökét. Párisból jelentik: Péntek este a legnagyobb izgalom fogta el Deauville, Páris és London előkelő pénzügyi köreit, amikor köztudomású lett, hogy a polo-meccsen halálos baleset érte Hayest, a párisi „Morgan” és a „Hayes et Compagni”-cég világhírű főnökét. Hayes ugyanis, aki a Morgan-cég európai képviselője volt, kedvenc lováról, amelynek lovaglását soha másra nem bízta, olyan szerencsétlenül bukott a földre, hogy nyakcsigolyája kettétörtött. Felesége, aki két fia és leánya társaságában nézte a polójátékot, a szerencsétlenség előtt néhány pillanattal eltávozt a tribünről. A legkiválóbb párisi tanárok repülőgépen érkeztek a haldokló Hayeshez, akin azonban már nem lehetett segíteni. Szombaton délelőtt meghalt, Hayes a nemzetközi pénzpiac egyik legkimagaslóbb alakja volt és szinte világhatalmat jelentett.

* Zongoristák figyelmébe. Megjelent a „Hadibuk”-nak An-schi világhírű drámájának Engel által irt kísérőzenéje. Ára zongorára 120 lejt. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál.

sáról, amelyek a nyilvánossági jog megadásához kapcsolódtak. Alapos megvitatás alá kerültek ezáltal az összes iskolagyeket érintő kérdések, amelyekhez hosszasan hozzászóltak dr. Pollák Sándor, Herschkovics Imre, Weinstein és Landesmann képviselőtestületi tagok. A képviselőtestület talnyomó többsége elhatározta, hogy a hitközség égisze alatt megindítja az iskola reorganizációját és minden erejével és tehetségével a liceum fejlesztését elő fogja mozdítani. Elhatározták dr. Klein Miksa fel-szólalására, hogy azok számára, akik gyermekeiket már kora fiatalságukban gyakorlati pályára akarják adni, az elemi iskolát kibővítik hét osztályra: Az iskolák szervezeti szabályzatát és a költségvetést a jövő vasárnap tárgyalják le.

Üdvözlétségváltó adományát küldje be idejében, hogy az ünnepi kimutatásban szerepelhessen
Erdélyrészi iroda: Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Karcsu és elegáns lesz a bokája

a Clarks-féle párisi BANDES „L” testszinü gummitekercs

használatát által.
Párja 500 Lei használati utasítással.
Láthatatlan a harisnya alatt.
Tennisznél, sportnál nélkülözhetetlen
Romániai képviselő: Benkó Miklós.
Főelárusító:
KELEMEN gyógyszerár
Sighetul-Marmatiei
(Máramarossziget)
Kapható minden jobb drogeriában
és győgytárban.
Óvakodjunk silány utánezatoktól!

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájjvízkivonat

augusztus 31

Lokkal

sta el

megadásához kerültek ezután kérdések, amelyekre Pollák Sándor, Leszmann képviselő talyomog égisze alatt és minden fejlesztését előein Miksa felgyermeküket ályára akarják osztályra: Az költségetést a

Bristol amerikai admirális erdélyi utja. Bukarestből jelenik: Bristol amerikai tengerészeti vasárnap este Romániába érkezett az ország megtekintésére. Az előkelő külföldi vendég kalauzmegtekintésére. Az előkelő külföldi vendég kalauzmegtekintésére. Az előkelő külföldi vendég kalauzmegtekintésére.

A magyar párt tudomásul vette Koós Károly kilépését. Bányfőnyadról jelentik: A magyar párti kalotaszegi tagozata vasárnap délután az itteni Tigris szállodában gyűlést tartott, amelyen körülbelül négyszázan jelentek meg. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely a Koós Károly vezetőleg lemondását tudomásul veszi és a magyar pártból való kilépésük felett napirendre tér. A kalotaszegi tagozat élére dr. Szantiványi József került.

Iskolai beiratás. Az aut. ort. izr. lit. község elemi iskolájában a beiratások f. év szeptember 1-7-ig eszközöltetnek az iskola Strada Gen. Barthelot (Eötvös-u.) 8. szám alatt naponta 9-11-ig. Az iskola ez évben hatodik fiú és leányosztállyal bővül. Az iskolások.

230 millió lej a kolozsvári adóhátrékok összege. Bukaresti jelentés alapján közöltük, hogy a pénzügyminisztérium rendeletet küldött szét a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben utasítja őket, hogy szüntessék be az adóhátrékokat és a hátralekötéseket a legteljesebb mértékig hajtassák be. Érdeklődünk a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a be nem hajtott adók több, mint 230 millió lejt tesz ki, amely összegben nem foglaltatnak benne az 1926. évi kivetett adók. Ha a pénzügyminisztérium utasítását végrehajtják, könnyű elszámolni, hogy a kiméletlen adóbehajtás milyen következményekkel fog járni. A jelenlegi súlyos pénzügyi zavarban 230 millió lej olyan súlyos tétel, amit egyetlen erdélyi város polgársága sem tudna azonnali határidőn belül megfizetni a teljes tönkremenés nélkül.

Páratlan olcsóság

az összes ünnepi cikkekben, még a készlet tart

מהזורים

Machsorim 1, 2, 4, 5 és 9-es diszkóteses garnitúrák német, szaragon v. magyar fordításban már

60 lejtől feljebb.

טליתים

Gyapju és selyem talcsim, teljesen felszerelve, minden kivitelben és nagyságban és a legjobb minőségben már

400 lejtől feljebb.

Ezenkívül Mirjamok vászon, bőrimitatio és valódi bőrkötéses imakönyvek.

סליחות מענה לשון תפילין ציצית מוורת

És az összes ünnepi és rituális cikkek óriási nagy választékban érkeztek raktárra. Megrendelhetők a legolcsóbb és legerősebb bevételre alkalmas forrásnál, a

„SAFRUTH”

zsidó könyvkereskedésben Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér 39)

Postai megrendelések a beérkezés napján pontosan eszközöltetnek. — Viszonteladók nagy árkedvezmény.

פיר סכות ווערדע און אחרונים לילדים, הדסים אין ענגראם אונד ענדערע צו אייסקרעמע בילדונג פרייע דאכען

SPORT

Eldöntetlen a kolozsvári futballderby

Haggibbor—Victoria 2:2. A Kínizsi Ismét győzött. A Hakoah veresége Budapesten. Kitünően sikerült a Haggibbor tornaünnepélye

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi események homlokterében a Haggibbor és a Victoria találkozása állott, amely izgalmas és változatos küzdelem után döntetlenül végződött. Bár a Haggibbor nem szerepeltethette legjobb együttesét, különösen a második féldőben szép játékokat produkált és a mérkőzést csak balszerencséje miatt nem nyerte meg. A sporteseményekről alábbi tudósításaink számolnak be:

Haggibbor—Victoria 2:2 (0:1). Már az első másodpercekben úgy látszott, hogy a mérkőzés sorsa el van döntve és a Haggibbor lépésben nyeri meg a mérkőzést. Közvetlenül a játék megindulása után a Haggibbor jobbszárnya: Lázár—Haár szédületes támadást vezet, Lázár gyönyörű beadását Farkas fejével kapura irányítja, de a labda a kapufélfá belső oldaláról a kapus kezébe pattan vissza. A Haggibbor fedezetsorának mérsékelt játéka következtében a gyors és energikus, minden sallang nélküli, de hasznos futballt játszó Victoria csatársor is szóhoz jut és többször veszélyeztet. A 32. percben Chifor szabadra játsza Babát, akinek 14 méterről lött labdája Rosenfeld kezébe alatta a hálóba jut. A Haggibbor támadási megakadnak a Victoria kitünően játszó közvetlen védelmében, vagy a balszerencse akadályozza meg az akciós eredményes befejezését. Reményi nem találja fel magát a balszélső posztján és az ifjúsági Weiss mesterkelt játéka kerékhő öje a támadásoknak. Szűne után Reményi összekötőt játszik, míg balszélre Rosenfeld II. áll be. Wesel helyét pedig Diamantstein foglalja el. Utóbbi már a 3. percben súlyosan hibáz egy labdánál, amelyet Abrudán góllá értékesít (0:2).

Most lendületbe jön a Haggibbor és a veszélyesebbnél-vesélyesebb támadás pergetése indul meg a Victoria kapujára. A 7. percben a helyszínen levő Reményi Doei faultolja, a megítélt tizenegyeset Reményi idegesen Percuiu kezébe gurítja. A Haggibbor fokozza az iramot. Haár tüneményes játékot produkálva, ismételtelen támadásba dobja a H. csatársorát, amelynek minden lefutása veszedelmes.

A 12. percben Farkas kidőgözött labdájából Haár rugja menthetően túl sarklövésével az első gólt, majd négy perccel később Reményi kiegyenlít.

A győztes góllért hatalmas küzdelem indul meg. A 21. percben Lázár lerohan, Istváffy I. hátulról durván gáncsolja, az evidens tizenegyes elmarad. Haár lefutása után centeroz, de a csatárát késlekednek, majd ugyanő kitör a baloldalon, de lövése kapu fölé kerül. Sötétség miatt 10 perccel korábban fejeződik be a mérkőzés.

A Haggibbor és a mezőny legjobb embere ezúttal is Haár Mátyás volt, akinek briliáns technikája, szemképrázató trakkjai, szédületes lerek és a lövései a mérkőzés külön látványosságát képezték. Mellette Lázár — Kolozsvár legjobb szélsőcsatára, — Farkas, Ordentlich és Wesel váltak ki a javuló formát mutató és lendületesen, szívvel játszó együttesből. A Victorianban a vendégek: Pop Julian, Fazekas, Baba, továbbá a Doei, Süő közvetlen védelem képezték a csapat gerincét. A mérkőzés rég nem látott, érdekes, változatos és nívós játékot eredményezett, amelynek sima és fair lefolyását csak Istváffy okvetetlenkedései zavarták meg. Bonciocot dr. nem volt kifogástalan.

A Haggibbor Sómérok tornaünnepélye meleg és bensőséges siker jegyében zajlott le vasárnap délután a református kollégium helyi-

ségeiben. Szemet-lelket gyönyörködtető látvány volt egy a Haggibbor, mint a sómérok izmoktól feszülő, domboru mellű tornászainak szebbnél-szebb, nehéz tornászprodukcói. Az új zsidó ifjúság, az erős és bátor, felemelt fővel járó zsidó ifjúság nyilatkozott meg az erőtlő duzzadó tornászfiúk nagyszerű mutatványaiában és ritmikus szabadgyakorlataiban. A műsort az ünnepélyen résztvevő, mintegy 150 tornász demonstratív felvonulása vezette be, majd szabad bot- és buzogánygyakorlatok következtek, amelyeket hámulatos precizitással hajtottak végre a csapatok. Utána a korláton és a nyújtón mutattak be hajmeresztő produkciókat az előtornászok, akik közül elsősorban Stern, Mandel és Schöch neveit kell kiemelnünk. Ezután gyermek-táncdélután következett, majd nívós műsor vezette be a táncmulatságot, amely a legjobb hangulatban a reggeli órákban ért véget. A rendezés farsztó munkáját Wesel Károly és Dux Manó irányítása mellett Goldstein Hermann és Kertész Miklós végezték.

Vidéki eredmények:

Temesvár. Kínizsi—Bogradska 4:2 (1:0). Zimmeler (?), Tänzer és Haltek a győztes csapat góllövői.

Nagyvárad. NAC—DKASE Debrecen 2:1 (2:1). Nemzetközi, bíró Balogh. A debreceniek érik el az első gólt Kántor révén, amit Szemere egyenlített, Rónai pedig a győztes gólt rugja.

Turkves—DKASE 4:0 (3:0).

Marosvásárhely. MSE—AAC 3:1 (1:1), bíró Nagy Lajos.

Arad. Arad—Nagyszeben válogatott 8:0 (4:0), bíró Burdán.

Petrozsény. CAMP—Olimpia Arad 3:3 (1:0). I. oszt. bajnoki bíró Oravetz.

Lupény. Jiul—Hakoah Arad 6:1 (3:0). I. oszt. bajnoki. A lupényi együttes győz Steiner (2), Kertész (2), Zintaller és Szabados góljaival, míg a Hakoah Krausz révén éri el gólját.

Külföldi eredmények:

Budapest. Hungaria (MTK)—Hakoah 4:2 (2:2). Az amagy is megtizedelt Hakoah Guttmann és Feldmann nélkül, gyonhandicapolt együttesrel állott ki, de így is sokkal jobb volt a Hungariánál, amelynek Braun—Molnár, Stoffian, Hirzer, Jeny csatársora csalódást keltett. A bécsi zsidó csapatot a cölőiban hihetetlen pech áldozta. Braun (2) és Molnár, illetve Fischer és Höss a góllövők.

FTC—33FC 6:2 (1:2). Bajnoki mérkőzés.

Lámpa-belet

és gyertyabelet gyárt és mintázott arajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fial

szalagszövőgyára Arad, Interurban 407.

Figyelem!

Aug. hó 15-én megnyílt Clujon Renner palotával szamben levő „Parisien” szálloda אשר אשר

étterme.

Izletes konyha! Szolid árak! Pontos kiszolgálás! Abonánsok elfogadtatnak! Reggeli és uzsonna is kapható.

Albert Samuelné vezetése alatt Kiszolgáló leányokat keresünk!

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használtak. Hatásáért felelősség! Fehé it Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg.-Mures, Albina-palota. 8 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Róssa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradlea-Mare: Apollo drogueria

küldje be mutatásban

on L. Pop 10

egáns ája ANDES „L”

ekerics által.

álati utasítással. arisnya alatt.

il nélkülözhetlen: Benkó Miklós.

usító: gyógyszertár

farmaciei ossziget)

obb drogeriában ytarban.

y utánzatoktól!

odont fog- kivonat

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári kereskedők újabb akciót kezdtek a vámszabadraktár érdekében

A kamara vezetősége Manoilescu Államtitkár kolozsvári ankétján dűlöre akarja vinni a kérdést. A Sfatulnak is sürgősen bele kell kapcsolódnia az akcióba

(Cluj Kolozsvár, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többiben beszámoltunk már azokról az akciókról, amelyeket a nagyobb erdélyi városok kereskedői indítottak meg a vámszabadraktárak felállítására érdekében. Ez az akció, mint ismeretes, először a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara indította meg még 1921-ben és azóta állandóan napirenden tartotta. Többiben interveniált úgy a liberális, mint az Averescu-kormányál, hogy ezt a kérdést a nyugati államok mintájára oldják meg. A liberális kormány alatt teljesen hatás nélkül maradtak az intervenciók és az a számtalan memorandum, amit ebben a kérdésben a kamara vezetősége elé terjesztett, ad akta került, mert Bratianu Vintila volt pénzügyminiszter mereven elzárkózott az erre vonatkozó kérések teljesítése elől.

Többiben számoltunk már azokra a komoly indokokra, amelyek a vámszabadraktárak felállítását nélkülözhetelenné teszik és amelyek nélkül modern kereskedelmet el sem lehet képzelni. Amíg a nyugati államokban a kereskedők a legnagyobb vámkedvezményeket kapják, addig nálunk a kereskedelem egyik leg súlyosabb terhe a vámilletékek azonnali behajtása. A külföldi kereskedő, ha árut importál, 3-6 hónapig, sőt egyéves vámbiteit is élvez minimális kamat mellett. Általában mindenütt a világon sokkal egyszerűbb az elvámolás rendszer, mint nálunk, ahol a kereskedők valóságos irtóznak még egy-egy vámdelaráció kiállításától is, mert az a veszély fenyegeti őket, hogy egy cikknek téves bevallása miatt az illetékek ötszörösével fogják megbüntetni. Nem csoda tehát, hogyha a kereskedelemnek egyik legfontosabb problémája a vámkérdés rendezése és ezzel kapcsolatos anomáliák megszüntetése, valamint a vámszabadraktárak felállításának a kérdése.

A liberális kormány távozása után már már úgy látszott, hogy ezt a régen vajdó kérdés sikerül megoldani, legalább is erre valótak azok a kormánynyilatkozatok, amelyek a vámszabadraktárak felállítására kérdésben elhangzottak. Eddig azonban nem történt semmi. A kolozsvári kamara akciójába belekapcsolódtak a többi erdélyi és bánáti kamarák is és megindult a versengés, hogy melyik város kapja meg a vámszabadraktárak felállításának a jogát. Manoilescu államtitkár legutóbb nagyváradi látogatása alkalmával nyílt korott ebben a kérdésben és akkor Nagyváradot, Temesvárt és Kolozsvárt jelölte meg, mint olyan városokat, ahol a vámszabadraktárakat fel fogják állítani. Azóta, különösen az utóbbi hetekben, olyan hírek terjedtek el, hogy Kolozsvár kibocsátásával Nagyvárad és Temesvár fogják megkapni a vámszabadraktárakat.

Ezek a hírek általános megdöbbenést keltenek a kolozsvári kereskedők körében, mert ha a hírek igaznak bizonyulnak, ezzel a kolozsvári kereskedelem sorsa végleg megpecsétlődött. Eppen ezért Kolozsvár tekintélyes kereskedői ma akciót kezdeményeztek és beadvánnyal fordultak a kamara vezetőségéhez, hogy teljes erkölcsi súlyával, időt és költséget nem kímélve, tartsa állandóan napirenden ezt a kérdést és interveniáljon ismételtelen a kormánynál.

A kereskedők akciójával kapcsolatosan kérdést intéztünk a kereskedelmi és iparkamara vezetőségéhez, ahol Cecilia főtitkár az alábbiakat jelentette ki:

— Szó sincs róla, hogy a vámszabadraktár felállításának kérdését a kamara elhanyagolta volna. A kamara vezetősége tudatában van a vámszabadraktárak fontosságának és éppen ezért a kérdést állandóan napirenden tartotta és tartja ma is. Legutóbb júniusban folytunk

errevonatkozó tárgyalásokat Manoilescu államtitkárval, akit a kormány ennek a kérdésnek rendezésével megbízott és akkor az államtitkár kijelentette, hogy rövidesen értekezletre fogja összehívni az erdélyi kamarákat, hogy megállapítsa, mely a városokat illeti meg a vámszabadraktár.

— Az Államtitkár szeptember 12-én Kolozsvárt ankétot fog tartani és a kamara programjának első pontja lesz a vámszabadraktár kérdése, második pedig a tőzsde ügye. Sajnos,

TŐZSDE

Augusztus 30-án

Az új árcsúszban 252.50—252.50, Párisban 16.90, Budapestben 851, Bécsben 347.50, Prágában 16.55, Berlinben 206.00.

Kolozsvár. A piac lanya. A lej az összes külföldi tőzsdéken megszilárdult. A zürichi utcában 250-re lanyhult a román deviza. Az árfolyamok a következők:

Bécs 28.25—28.45, Prága 5.98—6.02 Budapest 850—855, Páris 5.80—5.85, Zürich 39.20—39.30, Newyork 201.00—202.00, London 985—990, Milánó 6.80—6.70.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.35, Amsterdam 307.45, Newyork 517.90, London 2513.50, Páris 1490.00, Milánó 1677.00, Prága 1534.00, Budapest 72.50, Belgrád 912.50, Bukarest 212.50—252.50, Varsó 58.00, Bécs 73.20.

Bukarest. Devizák: Páris 5.90, Berlin 43.80, London 994.00, Newyork 204.00, Milánó 6.65, Zürich 39.45, Bécs 29.00, Prága 6.03, Brüsszel 5.65, Budapest 28.90.

Bukarest. Valuták: Napoleon 820, német márka 49.00, leva 155, török lira 115, font sterling 990, francia frank 6.10, svájci frank 39.00, olasz lira 6.75, drachma —, dinár 8.60, dollár 206.50, lengyel forint 21.00, osztrák schilling 30.00, magyar korona 30.00, cseh korona 6.20, belga frank 6.00, holland forint —.

Meggyorsítják az importvámok tárgyalását. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium utasította a vámnomenklatura összeállítására delegált speciális bizottságot, hogy naponta délelőtt és délután is tartson üléseket, mert a kormánynak az a kívánsága, hogy a bizottság permanens filesekkel október 15-éig fejezze be az importvámok tárgyalását. Az új vámnomenklatura október második felében a parlament elé kerül és valószínűleg már október végén életbe fogják léptetni az új vámtételeket. A pénzügyminiszter egyúttal tervbe vette az összes vámkérdések sürgős rendezését. Egy speciális bizottságot delegál az új vámtörvényjavaslat elkészítésére. A legutóbbi szeptemberi minisztertanácsban a padatu pénzügyminiszter és Manoilescu államtitkár indítványozták, hogy mondja ki a minisztertanács a vámkérdések rendezésének sürgőségét. Az előterjesztést nem fogadták el, mert a kormány egyes tagjai ellenvéleményt jelentettek be.

Elkészült az új tőzsdetörvényjavaslat. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium végleg elkészítette az új tőzsde törvényjavaslatát, amelyet a parlament őszi ülészakában fogak letárgyalni. A javaslat részleteit egyelőre még nem hozzák nyilvánosságra.

A Banca Nationala átvette az olasz kölcsön első részletét. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala értesítette a kormányt, hogy a Banca Italo Romana-tól megkapta a 200 millió lirás olasz kölcsön első részletét. A kormány még nem döntött a pénzfelhasználására vonatkozólag, bizonyos azonban, hogy nem fogja azt rendkívüli szükségletek fedezésére fordítani.

ennek a kérdésnek a megoldása rendkívül nagy nehézségekbe ütközik, ami annál is fejtőbb, mert hiszen a nagyobb régió városoknál már vannak állami vámszabadraktárak, amelyek ha nem is állnak nyugati színvonalon, mégis nagy előnyöket jelent az ottani kereskedelemre. Némrégiben ideiglenesen úgy akartuk megoldani ezt a kérdést, hogy egy nagyobb raktárhelyiséget bérelünk és azt a bérletbe adjuk a vámhivatalnak, hogy ezzel legalább a fekbérek nagyságát csökkentjük. Az errevonatkozó engedély megszerzése érdekében megterveztük a szükség lépéseket, de a kormány eddig még ezt nem teljesítette, annak ellenére, hogy a pénzügyminisztériumtól határozott ígéretet kaptunk erre.

A kamara nyilatkozata, amint látjuk, meg lehetőséget kínál, de remélhető, hogy Manoilescu államtitkár kolozsvári tartózkodása alatt talán mégis csak kielégítően fogja rendezni ezt a kérdést. Az érdekelt kereskedelmi köröknek most kell erősre lépniük és nem ártana, ha a Sfatul Negustoreo szintén belekapcsolódna ebbe az akcióba, hogy ez el is megkönnyítse a kamara helyzetét.

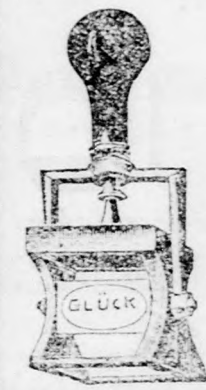
Több száz vagon román gyümölcsöt enged be kedvezményesen Lengyelország. Bukarestből jelentik: A napokban érkezett vissza az a román bizottság, amely Lengyelországban járt nagyobb mennyiségű gyümölcs elhelyezése érdekében. Megállapodás jött létre 100 vagon szilva, 100 vagon alma, 100 vagon szőlő és 50 vagon dió kiállítására. A lengyel kormány hajlandóan mutatkozik a román gyümölcs beviteli illetékét redukálni, ha Románia hasonló kedvezményben részesít néhány lengyel iparcikkét. A kormány rövidesen dönteni fog ebben a kérdésben.

Minden nő

ki bőrének üdeégét és tisztaságát meg akarja őrizni, használjon **dr. Biro-féle Havasi gyopár-krémet, szappant, pudert, mosdóvizet**

Glück Andor

Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Ferencz József-ut) 65. a Szigurancával szemben.

Uj és modern bélyegzőgyártás!
Olcsón és legjobban készít minden eszakiakba vágó rendelt.

A legfelsőbb közegészségügyi tanács által engedélyezett

Breazu-i keserűvíz

50-60%-al olcsóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél. Kapható minden gyógy- és fűszertüzletben, üvegenként **30 leiert.** Vezérképviselő

Bognár és Szántó

Erd. Ker. Rt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 70.

Transzmissziós kerekek

pontos körforgásúak és kaliberezettek, elsőrangú anyag minden méretben. Szállít rendkívül kedvező árak mellett

Schieb Kereskedelmi és ipari vállalat Sibiu (Nagyszombat) Sirada Gáril No 15.

rendkívül nagy
l is fe tünőbb,
áro oltan már
k, amelyek ha
or, mégis nagy
edelemlre. Nem-
uk mezoldau
b raktárhelyi-
adjuk a vám-
bb a fekbérek
evonatkozó en-
megtetük a
y eddig még
nére, hogy a
t ígretet kap-

t látjuk, meg-
éhső, hogy
i tartózkodása
en fogja ren-
t kereskedelmi
oa kezdni és
tore c szintén
a, hogy ez el-
stét.

n gyümölcsöt
engyelország-
érkezett vissza
elországban járt
lyezése érdeké-
agon szilva, 100
0 vagon dió ki-
lardórak mutat-
etékét redukálni,
részesít néhány
desen dönteni

nő
meg akarja
félő
émet,
lövzet

dor
Ferdinand
zsef-ut) 65.
l szemben.

modern bé-
zógyártás!
n és legjobban
minden e
ába vágó ren-
delést.

anács által

erüviz

asonló hatása
és fűszerüz-
ezérképviselőt

zántó

Ferdinand 70.

erekek

aliberezet-
nden mé-
kedvező

és ipari vál-
Nagyszében)
No 15.

Az élet nagy mestere: a gyakorlat megtanított mindenkit arra, hogy csak azok az ipari és kereskedelmi vállalatok képesek a versenyben a helyüket megállani, amelyek szép és jó árut bocsátanak a piacra, hoznak forgalomba. A vevő már a kereskedő és gyáros nyomtatványairól meg tudja állapítani a gyártmányok jó vagy rossz minőségét, szép vagy izléstelen kivitelét. Mert amelyik kereskedő, gyáros keves, vagy egyáltalán semmi gondot nem fordít nyomtatványaira, az az árujával és gyártmányai kivitelével is keveset vagy egyáltalán nem törődik. Jó üzletember, nemcsak olcsó, hanem elsősorban szép kivitelű nyomtatványokra törekszik, mert tudja, hogy az izléselesen és gondosan elkészített nyomtatvány mindennél a legjobb reklám

A legszebb nyomtatványokat készíti a

TELEFON
2-28
10-47

KADIMA

NYOMDA

CLUJ, STRADA BARON L. POP 10

Turini FIAT autók

kizárólagos képviselete, Bihar- és Szilágy-megyékre.

Legújabb típusu 509 és 503-as autók raktáron.

VELOCITAS garage (box)

Oradea, Str. Ciorogariu (Uri-u.) 14. — PIRELLI gumilerakat.

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **CZELL** sörfözde

„URSUS“

világos,

„HERKULES“

barna különleges sörel mindenütt kaphatók!

A constantai községi játékkaszinó megnyitása.

Brasserie étterem. - Danzing speciális Jazz-Banddal.

A Terrazon elsőrendű ételneműek szolgáltatnak fel. — Frieda Lopez urhölgy vezetése mellett klasszikus zenekar.

Hotel Restaurant Palace

Elsőrangú és egyedüli a maga nemében. G. Finochi ur vezetése mellett.

Konkurs

Bei der Israelitischen Cultusgemeinde Orsova ist der Posten eines **מו"מ וש"י** vacant. Bewerber welche die Qualification besitzen den Religionsunterricht, an den hiesigen städt. Elementar- und Mittelschulen zu versehen, der rumänischen und deutschen Sprache mächtig sind, ferner **קבלות והתרות** von anerkannten Rabbinen besitzen, auch Schochet Ubedek, Mohel sind, mögen ihre ausführliche Offerte mit Angabe des Gehaltsanspruches einreichen. Nur speziell Berufene mögen persönlich erscheinen.

Orsova den 15 Elul 5686.

Josef Hell,
Gemeindepräsident

Stanioit

Nagyban is szállít **Révész Béla** papirkereskedése Marosvásárhelyt. Kérjen ajánlatot 5

A kezek, lábak és a hónalj

erős és kellemetlen izzadása ellen a

Rapidol

izzadság elleni szer azonnal használ.

Illata kellemes, használata kényelmes.

Egy üveg ára 45.— lej.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában Postán szállítja utánvétellel, díjmentesen (1 üveg ára 50.— lej, 2 üveg 90.— lej, 3 üveg 130 lej.)

FARMAX Braşov,

Postafiók 53. — Vezérképviselet: Amphora Rt. Brassó

Zenekarok figyelmébe.

Most jelent meg a **HADYBUK**

teljes partitúrája. Ára a szólomokkal együtt **390 lej.**

Kapható az „Uj Kelet” könyvosztályában. A Hadybuk zongorára átírva **130 lej.**

Bádófeldolgozó-gépek bádógosok és lakatosok számára.

Elsőrangú gyártmányokat szállít legkedvezőbb áron

SCHIEB Kereskedelmi és Ipari Vállalat

SIBIU—NAGYSZEBEN,
Strada Gării No. 15.

דיא אלטבערהמטען

מתיאש קאניישע

הלפנים זינד ווידער אין אונאיבער-טראגענע קוואליטאט צו האבען. רעפערענצען איבער מינע פערלאסטליכקייט דיענען דיא דיערארט גע שוחטים

MATIAS KUN'S
SOHN cutitar, CLUJ

APRÓHIRDETÉSEK

Égyszeri közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Hermann Katka s eptemberben a zongoratanást uja megkezdi. Értesítési hely: Urania palota 10-11 ig 1658

Bösendorfer koncert-zongora kiűnd állapotban méltányos áron eladó. — Cim a kiadóban.

Bécsbe utazom augusztus végén. Megízásokat kívánlok. Jó referenciákkal rendelkezem. — Cim megtehető a Palocsay virágüzletben C. Reg. Ferd. 13. 1602

Egy tulesz tefillinnel találtatott, kelőfényvilágosítással átvehető Pollak és Liechtenstein borkereskedésnél, B. clean. 1656

Különbejárati butorozott szobát keresek, 1 hálószoba, fürdőszoba, h szálattal centrumban. — „Állandó lakó” jellegre a kiadóba, vagy délután 4-8 ig az Uj Kelet szerkesztőségében személyesen.

Lakást kaphat egy vagy két urilány egy ósvoy urinőnél, Arpad u. 11 sz. 2-ik ajtó.

Eladó

hálószobabarendezés Monostori-ut 56.

Három fiam mellé (legidősebb hét éves) héber, román, német házitavított keresek. Ajánlatok: Hagar Adolf, Viseul de Sus. 1659

Ezúttól a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacámul

ezüstárny és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Intelligens zsidó leány házvezetőnek ajánlkozik női szabóhoz, ahol dől után a varrást gyakorolná. A ajánlatokat „Szerény igényű” jellegre a kiadóba kér. 1657

Különbejárati butorozott szobát esetleg kosztal, intelligens zsidó fiatal ember részére eladó. Cim a kiadóban

Izletes, jó házikosztot kaphat 1-2 fiatal ember orh. zsidó családnál. — Egyetem-u. 5., adv. hátul.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készennek. Dr. **Mandel**, Str. Rația (v. Kötő-u.) 3.

Kifutóleányt felvesz Gluck bélyegzőgyár, Calea Regele Ferdinand 65.

Két nagyobb iskolás lány szeptember 1 re lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál, a főtér közelében. Cim a kiadóban.

Juvelia ékszerárnyár Arad, keres egy jó galanteriát és egy jó lenese-készítőtmielőbbi belépésé

Eladó 1 drb. 24/480-as vasgerenda, 90 d.b. 15/15-ös csontszinű fayence lap 1 drb, réz est ka lannal, 50 drb. 1/2-es 1/4-es disztégl. É. tekezni lehet Rákóczi-ut 19.

Au'onom Orth. Izraelita Anyahitközség, Hateg Szám 59-1926

Pályázati hirdetmény

hitközségünkben üresedésben levő rabbi anyakönyvvezetői állásra, v lamint kántor-metszői állásra.

I. A rabbi-anyakönyvvezetői állásra csakis oly egyén pályázhat, ki román állampolgár, rabbi-seminarumot végzett, a Sulchan-Aruch vallási codex szabályaiban előirt feltételeknek megfelel, a magyar és német nyelven kívül az állam nyelvét bírja, az ö szes iskolákban a v. l. l. l. tanítását, valamint a hitközségi jegyzői teendők elvégzését magára vállalja.

II. A kántor-metszői állásra csakis oly román állampolgár pályázhat, ki zenei képesséssel bír és a metszőkre vonatkozó, a Sulchan aruch vallási cod-x szabályaiban előirt feltételeknek megfelel.

A rabbi fizetés havi 8000 (nyolcezer) lei és természetbeni lakás.

A kántor-metsző fizetése havi 5000 (tezer) lei, fél sechita és természetbeni lakás.

A kellő okmányokkal fel z relt pályázatok f. év szeptember hó végéig nyújtandók be.

Utazási költségek csak a meghívottaknak lesznek megterítve.

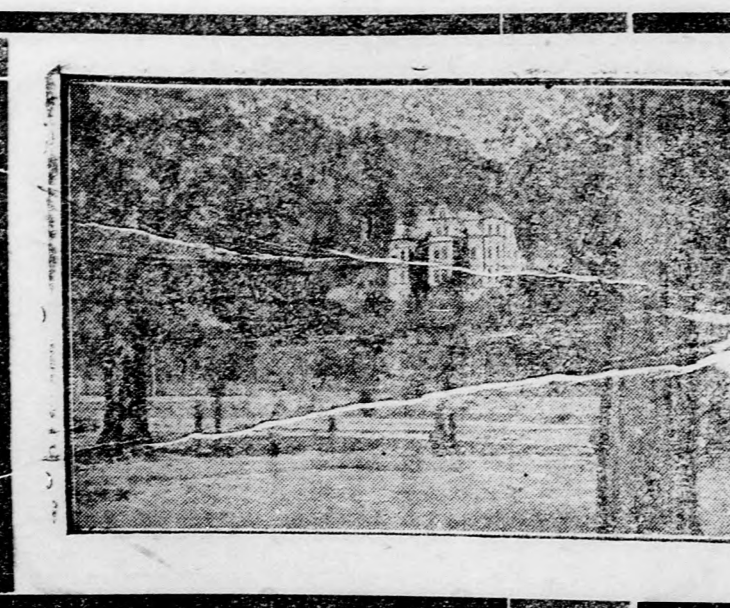
Hateg, 1926. augusztus 26.

Deák Lajos, hitk. elnök

ארמ. כשר. סנדלריה ופרייזר דאלע פארבריק אונד פלייש דאלע
Schnabel Hermann
Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltnék. פרייזר אוןד פלייש דאלע

Flesch & Fiul
sodronyáruggár
Arad, Str. Lt. E. Teodoriu 3.
Gyártmányal: Láncból acélágybetétek és ágybetétalkatrészek. Ruhakaszatok minden kivételben. Patent birakat-diszitő állványok tüveg, p.pir, diszmitáru stb. kereskedések részére. Patkány és egércsapdák. Csomagfogantyuk reklámszóveggel és anélkül. Faszönyegek.
Vállalja sodronyáruc (tűmegóikk) készítését rajz vagy minta után, nikellezett, ónozott, horganyozott, galvanizált és fényezett kivitelben

Olcsó vászoncipő árusítás 230 leitől!
GONDA TESTVÉREK
cipőruházában Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. Főpostával szemben
Oradea, Bul. Regele Ferdinand No 5.

Dr. Negrila-féle SZANATORIUM
sebészeti, nőgyógyászati és szülészeti betegek részére.
Szabad helyek es.éa más betegeket is felvesz, kivéve a ragályos és elmebetegeket
Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos
Brasov, Fellegvársor 7. a.
Telefon 740

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.

Csuda Mihály szerencsége.

Teljesen készen áll a bemutatásra a legújabb Zerkovitz zenés vígjáték, melynek bemutatója kedden este lesz. Ebben fog bemutatkozni Selmeczy Mihály, a színház ujonnan szerzőtetett színésze.

Heti műsor

Kedd: Csuda Mihály szerencsége (Operett újdonság, először V. Hegyi Lili vendégjátékával. Selmeczy Mihály szerződött teg bemutatkozásával, Ihász Aladár fellépésével. Premierbérlet 1 szám. Sorozat 23.)

Szerda: Csuda Mihály szerencsége. (2-csdzor. Napi bérlet 1 sz. A. Sorozat 24.)

Csütörtök: Csuda Mihály szerencsége (Napi bérlet 1 sz. B. Sorozat 25.)

Péntek: Olow (Lengyel Irén és Neményi fellépésével. Tompa Béla vendégjátékával. Ihász fellépésével. Rendes helyárak. Napi bérlet 2 sz. A. Sorozat 26.)

Sombat d. u. fel 5-kor: Kis gróf (Neményi fellépése, Tompa Béla vendégjátéka. Leszállított helyárak, Sorozat 27.)

Szombat este 8-kor: Az eső (Amerikai drámai újdonság Poor Lili fellépésével. Székelyhidny Adrienne bemutatkozásával. Premierbérlet 2 sz. Sorozat 28.)

Vasárnap fél 3-kor: Aranyember (Szentgyörgyi, Poor Lili fellépésével, leszállított helyárakkal. Sorozat 29)

Vasárnap 6-kor: Csuda Mihály szerencsége. (Operettújdonság 4-csdzor. Rendes helyárakkal. Sorozatszám 30)

Vasárnap 9-kor: Csokos asszony (Lengyel Irén, Neményi Lili, Ihász Aladár fellépésével, Tompa Béla vendégjátékával. Napi bérlet 2 sz. B. Sorozatszám 31.)

Hétfő: Az eső (Napi bérlet 3 sz. A. Sorozat 32.)
Kedd: Az eső (Napi bérlet 3 sz. B. Sorozat 33.)

Alapított 1890.
Anton Rosenzweig
עסקי דומעטש פריס גראדונדונג און סלית פארבריקסונדערייאגען
Héber könyv és rituális oikkek nagykereskedése Cluj, P. M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 38. (Sa át ház)
A nagy ünnepi főcikkeknek árjegyzéke
1 garn. diszkótés magyar vagy német fordítással, 4 kötet vászon L. 380
1 garn diszkótés magyar vagy német fordítással, 9 kötet vászon L. 850
1 garn. diszkótés zargon fordítással, 1 kötet L. 140, 2 kötet L. 210
1 kötet diszkótés פנינים רב fordítással, 1 kötet L. 200, 4 kötet L. 350
1 garn diszk. zargon ford. 5 vagy 9 kötet L. 850
Selyem Talaszek, faszereve ezüst vagy arany dresszel, nagyság szerint L. 500-1200
Gyapju és tőrás Talaszek gyári árban, szám szerinti nagyság L. 550-1000. Jomkipur sepka selyem libertin ezüst vagy arany dresszel L. 120
Mírjam vászonkötésben L. 225. Imitált bőr L. 250, valódi bőr L. 600. Szliche fűzve L. 20, kőva zargon fordítással L. 80. — Postal megrendeléseket azonnal szállítok, meg nem felelőt visszaveszek.

Több millió
darabból álló zeneműraktárunkról bármilyen zeneművet gyorsan és pontosan kézhez kaphat bárki, aki azt egy levelezőlapon megrendeli tőlünk. **Moravetz** zeneműkereskedés, Timisoara. Jegyzék ingyen.

A világ szenzációi az IDEAL
filc-kalapjal.
Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalom. For g állások 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.